

Position Paper Yarden inzake Modernisering Wet op de lijkbezorging

Aanleiding: D66-kamerlid Monica de Boer presenteerde op maandag 12 november 2018 de initiatiefnota 'Naar een moderne uitvaart-wet' aan de Tweede Kamer. Centraal in deze nota staan de begrippen 'keuzevrijheid' en 'modernisering'. In de D66-nota staan concrete voorstellen, waarop Yarden hieronder puntsgewijs haar reactie heeft geformuleerd.

STATEMENT YARDEN n.a.v. de D66-initiatiefnota

Met betrekking tot de initiatiefnota totaal:

Yarden pleit vanuit ideologische motieven en zonder winstoogmerk voor een wetswijziging die onder andere resomeren als uitvaartvorm mogelijk maakt. Ook zijn wij voorstander van andere voorstellen die in de initiatiefnota staan beschreven zoals het eenvoudiger maken van het verlengen van de grafrechten en het toestaan van cremen of begraven binnen 20 uur. Wij zijn dan ook erg blij met de initiatiefnota van D66 die zorgt voor meer keuzevrijheid en modernisering en zien vol belangstelling uit naar de reactie van de Tweede Kamer.

Met betrekking tot resomeren:

Een afscheid dat recht doet aan de persoonlijke wensen, helpt nabestaanden bij het rouwproces. Het is daarom belangrijk dat mensen in Nederland, naast begraven en cremen, meer **keuzevrijheid** voor de uitvaartmethode krijgen. De uitvaartmethode resomeren geldt als een volwassen, eerbiedig en duurzaam alternatief. Bij resomeren wordt het lichaam afgebroken in een vloeistof.

Draagvlakonderzoek toont aan dat 83% van de inwoners van Nederland vindt dat iedereen vrij moet zijn om te kiezen tussen verschillende uitvaartmethoden, inclusief resomeren. TNO-onderzoek toont aan dat resomeren geen (veiligheids-)belemmeringen kent voor het wettelijk toestaan van deze methode. Ook aan milieu-eisen kan worden voldaan. In eerder onderzoek toonde TNO al aan dat de milieubelasting van resomeren gunstig afsteekt bij de wel toegestane methoden begraven en cremen. Het restwater dat overblijft na het resomatieproces is steriel en bevat geen menselijk DNA.

Hieronder staan puntsgewijs de voorstellen die in de D66-nota staan met daaronder de reactie van Yarden.

1. As vermengen na separate uitgifte wettelijk toestaan

Reactie Yarden: Wij zijn blij met dit punt daar wij deze vraag soms krijgen. Hiermee kunnen we voldoen aan de wensen van nabestaanden.

2. As direct meenemen en minimale bewaartermijn laten vervallen

Reactie Yarden: In sommige situaties bestaat deze wens bij nabestaanden. In dat geval is het fijn wanneer het bij wet mogelijk is. In de nota staat duidelijk dat er wel richtlijnen aan verbonden zijn. Die omarmen wij omdat er aan het direct meegeven van de as ook nadelen verbonden zijn. Wij pleiten er dan ook voor om de as niet dezelfde dag mee te geven maar bij voorkeur na minimaal een week.

3. Uitzondering mogelijk maken voor samen begraven of cremen

Reactie Yarden: Het is nu al mogelijk om hiervoor dispensatie aan te vragen bij de Officier van Justitie. Het toevoegen aan de wet maakt het wel makkelijker omdat de nabestaanden niet hoeven te wachten op de uitspraak van de Officier van Justitie. Uit ervaring weten wij dat een goed afscheid je verder helpt. Wij kunnen ons dan ook voorstellen dat het samen begraven van dierbaren (bijvoorbeeld een doodgeboren tweeling) de nabestaanden kan helpen bij de rouwverwerking. Wij ondersteunen dergelijk onderzoek daarom van harte.

4. Meer keuzemogelijkheden bieden m.b.t. het verlengen van grafrechten

Reactie Yarden: Dit biedt een grote meerwaarde voor nabestaanden dus daar staan wij positief tegenover. Daarnaast draagt de mogelijkheid om per jaar de grafrechten te verlengen bij aan de betaalbaarheid van uitvaarten, met name voor mensen met een laag inkomen.

5. Verleng termijn uitvaart van 6 werkdagen naar 8 werkdagen

Reactie Yarden: Hier staan wij neutraal tegenover. Het is nu ook al mogelijk om uitstel te vragen bij de Officier van Justitie.

6. Natuurbegraven gelijk trekken met begraven in de wet

Reactie Yarden: Hier staan wij positief tegenover. Natuurbegraven is voor de consument een extra, duurzame keuzemogelijkheid. Dat vinden wij een waardevolle toevoeging. Dit is de reden dat wij zelf ook pleiten voor nieuwe duurzame uitvaartmogelijkheden zoals het resomeren.

7. Nieuwe uitvaarttechnieken mogelijk maken, waarbij resomeren specifiek benoemd wordt

Reactie Yarden: Een afscheid dat recht doet aan de persoonlijke wensen, helpt nabestaanden bij het rouwproces. Het is daarom belangrijk dat mensen in Nederland, naast begraven en cremen, meer **keuzevrijheid** voor de uitvaartmethode krijgen. De uitvaartmethode resomeren geldt als een volwassen, eerbiedig en duurzaam alternatief. Bij resomeren wordt het lichaam afgebroken in een vloeistof. Draagvlakonderzoek toont aan dat 83% van de inwoners van Nederland vindt dat iedereen vrij moet zijn om te kiezen tussen verschillende uitvaartmethoden, inclusief resomeren. TNO-onderzoek toont aan dat resomeren geen (veiligheids-)belemmeringen kent voor het wettelijk toestaan van deze methode. Ook aan milieu-eisen kan worden voldaan. In eerder onderzoek toonde TNO al aan dat de milieubelasting van resomeren gunstig afsteekt bij de wel toegestane methoden begraven en cremen. Het restwater dat overblijft na het resomatieproces is steriel en bevat geen menselijk DNA. Yarden pleit dan ook vanuit ideologische motieven en zonder winstoogmerk voor een wetswijziging die resomeren als uitvaartvorm mogelijk maakt.

Wij zien niet de toegevoegde waarde van de 'experimenteerbepaling' zoals genoemd in de D66-nota. De maatschappelijke discussie is c.q. wordt al (deels) gevoerd en eerder onderzoek heeft aangetoond dat er al draagvlak is voor deze nieuwe uitvaartmethode. Het delen van kennis over resomeren in Nederland is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokken partijen; overheid, branchevereniging en uitvaartorganisaties. Concrete voorbeelden voor het delen van kennis zijn onder andere het NOS-filmpje over resomeren, yarden.nl/resomeren en de beschrijvingen in het TNO-rapport van juni 2018. Zie www.yarden.nl/resomeren.

8. Begraven of cremeren toestaan na 20 uur i.p.v. na 36 uur (i.v.m. religie)

Reactie Yarden: Hier staan wij positief tegenover. Het is onze missie om vanuit onze maatschappelijke functie – rekening houdend met ieders cultuur, religie en achtergrond – een goed en waardig afscheid voor iedereen bereikbaar te maken. Deze uitbreiding past in de huidige tijdgeest en houdt rekening met de diversiteit van de Nederlandse samenleving.

8a. Het onderzoek om ook in weekenden begraven of cremeren toe te staan.

Reactie Yarden: Hier staan wij positief tegenover en zijn benieuwd naar de resultaten van het onderzoek.

9. Gebruik het woord 'lijk' niet op formulieren

Reactie Yarden: Yarden gebruikt in haar communicatie zelden het woord 'lijk'. Dit past niet meer bij de huidige tijdgeest. Wij zijn groot voorstander van een andere formulering. Het zou dan ook prettig zijn wanneer dergelijke formulieren worden aangepast.

10. Duidelijke regeling opstellen voor achtergebleven asbussen

Reactie Yarden: Organisaties van onze omvang hebben nu veel asbussen in bewaring voor een periode van tien jaar. Een kortere bewaartijd zou minder opslagruimte vergen. Daarnaast vinden wij verstrooiing van de as een mooiere bestemming dan de as in een asbus in een ruimte te laten staan. Daarnaast is het zo dat een verbeterde regeling teleurstellingen of onduidelijkheden voorkomt bij nabestaanden.

11. Register begraven en cremeren gelijkstellen aan elkaar (versimpelen) en één type verlof

Reactie Yarden: In het kader van de AVG vinden wij het beter dat bij cremeren het openbaar register wordt vereenvoudigd. Nu worden er zoveel gegevens gevraagd dat men – bij het volledig invullen – niet meer voldoet aan de AVG-eisen. Het terugbrengen van de hoeveelheid gevraagde gegevens zou wat ons betreft wenselijk zijn.

Wat ons betreft is één algemeen verlof beter. Het is wel essentieel dat in sommige situaties de Officier van Justitie specifiek een verlof tot begraven kan geven.

12. Biologische kist definiëren in de wet

Reactie Yarden: Hier zien wij enkele praktische onhaalbaarheden. De ontwikkelingen op het gebied van materialen gaan zo snel dat nu in de wet exact gedefinieerd wordt morgen al weer verouderd kan zijn. Wij pleiten ervoor dat vanuit de uitvaartbranche een specifiek 'kistenkeurmerk' wordt ontwikkeld voor de diverse uitvaarttechnieken.

13. Onderzoek mogelijkheid tot toezicht in de branche op naleving van wet- en regelgeving

Reactie Yarden: Hier zijn wij het zeker mee eens. Bij een crematorium wordt bij aflevering van de kist altijd gecontroleerd of de identiteit van de overledene klopt. Bij begraven wordt niet altijd gecontroleerd. Ook de in de nota genoemde aspecten om te komen tot de controle op ruimen, zien wij als positief. Wij zijn een groot voorstander van het verscherpen van het toezicht op naleving van wet- en regelgeving.

14. Handleiding over diversiteit m.b.t. uitvaart en afscheid samenstellen in de branche

Reactie Yarden: Nederland wordt steeds diverser. Ook als het gaat om uitvaartwensen en –rituelen. Als uitvaartbranche moet je meebewegen. Yarden doet dat ook en wil aan alle bevolkingsgroepen de beste, passende dienstverlening bieden. Daarom organiseren wij bijvoorbeeld de leergang 'Sterven, uitvaart en rouw in multicultureel Nederland' voor onze medewerkers. In deze leergang komen rouw en religieuze gebruiken binnen diverse culturen aan bod. Verder bouwen wij aan een multicultureel uitvaartcentrum in Amsterdam-Zuidoost. Nabestaanden met iedere geloofsovertuiging en eigen uitvaartrituelen kunnen hier afscheid nemen van hun overleden dierbare. Wanneer wij dit als uitvaartbranche vastleggen in een handleiding dan kunnen we samen optrekken in het zo goed mogelijke bedienen van de samenleving bij een overlijden. Hiermee doen wij recht aan onze missie: 'Een goed afscheid helpt je verder.'

Sabrina Franken
Directeur Uitvaartverzorging

Almere, 4 april 2019